

Krist otkriva Očevo milosrđe

"Božansko milosrđe, koje je On objavio kroz povijest Izabranog naroda, jasno svijetli u utjelovljenoj Riječi." Članak o milosrđu u Svetom pismu, za Jubilej milosrđa u Crkvi.

28.04.2018.

Među dijalozima koje je Bog imao s Mojsijem, zapisanima u Knjizi Izlaska, pojavljuje se prizor zaogrnut tajnom u kojem Mojsije pita Gospodina da mu pokaže svoje lice. Jahve mu na to pitanje

odgovara: *Onda ću ja svoju ruku maknuti, pa ćeš me s leđa vidjeti. Ali se lice moje ne može vidjeti.* Kada je došla punina vremena, u jednom od razgovora ispunjenih povjerenjem Filip postavlja isto pitanje Isusu: *Gospodine, pokaži nam Oca.* Iza toga slijedi neposredan odgovor utjelovljenog Boga: *Onaj koji je vidio mene, vidio je Oca.*

Isus otkriva Oca. Kada razmatramo Evandjelja možemo otkriti Božje osobine, uključujući, prije svega, njegovo milosrđe koje je poznato po jednostavnosti Isusovih riječi i života. Božansko milosrđe, koje je On objavio kroz povijest Izabranog naroda, jasno svijetli u Utjelovljenoj Riječi. U Riječi, licu Očevog milosrđa, vidimo potpuno ostvarenu nježnu molitvu koju je Gospodin naučio Mojsija, molitvu koju su koristili svećenici kada su blagoslivljali djecu Izraelovu: *Neka te blagoslovi Gospod i neka te čuva! Neka te Jahve licem*

svojim obasja, milostiv ti bude! Neka pogled svoj Jahve svrati na te i mit it donese! U osobi Isusa Krista Bog u cijelosti daje da njegovo lice sjaji poklanjajući nam tako mir koji svijet ne može dati.

Bog koji nas traži i sluša

Od prvih stranica knjige Postanka, Bog nam pokazuje svoje milosrđe. Nakon svojega grijeha, Adam i Eva skrivaju se među stablima u vrtu jer su svjesni golotinje i više se ne usuđuju gledati Boga u lice. Ali Gospodin ih odmah dolazi potražiti. "Ako taj trenutak grijeha označava početak Adamova progonstva, već tada postoji obećanje o povratku tj. o mogućnosti povratka. Bog ga odmah upita: "Adame, gdje si?" Tražio ga je. " Kao znak da Njegova ljubav prema njima ne prestaje unatoč njihovom grijehu Gospodin ih upoznaje s budućim trijumfom nad zmijinim potomcima, a čak ih oblači u krznenu

odjeću. Bog za njima zatvara vrata raja, ali na horizontu otvara vrata milosrđa: *Jer Bog je sve zatvorio u neposlušnost da se svima smiluje.*

U Knjizi izlaska Gospodin djeluje odlučno i oslobađa ugnjetavane Izraelce. Njegove riječi upućene Mojsiju iz gorućeg grma, kao iz Postanka, odjekuju stoljećima. „*Vidio sam jade svoga naroda u Egiptu*“, nastavi Jahve, *"i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove. Znane su mi muke njegove. Zato sam sišao da ga izbavim iz šaka egipatskih.* Kakav primjer za nas, koji smo ponekad spori u slušanju i djelovanju u odnosima s drugim ljudima! Bog je dobri Otac, koji vidi patnje svoje djece i žurno im dolazi u pomoć da bi ih oslobodio. Nakon prelaska Crvenog mora, na svetom mjestu na gori Sinaj, Gospodin se pokazao Mojsiju kao *Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću.*

“Organska” ljubav

Psalam 86 skoro identično ponavlja izraz iz Knjige Postanka: “*Deus miserator*” (*raham*) et “*misericors*” (*hanun*), “*patiens et multae misericordiae*” (*hesed*) “*et veritatis*” (*'emet*). U prijevodu Biblije na latinski, sveti Jeronim izabire tri hebrejska koncepta s tri praktično istoznačna izraza izvedena iz latinske riječi *misericordia*. Ova tri koncepta su uistinu povezana, ali svaki pojedini daje nijansu koju je bitno analizirati ako želimo shvatiti puninu Božjeg milosrđa, koje se ne može izraziti jednom riječju.

Pridjev *raham* (*miserator*) izveden je iz riječi *rehem*, što znači crijeva, utroba. Ovaj izraz se koristi u Bibliji kada se govori rađanju živoga bića.

[14] *Može li žena zaboravit` svoje dojenče, ne imat` sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću.*

Bog je nježan prema nama kao majka koja uzima dijete u naručje, želeći jedino ljubiti ga, štititi, pomagati, spremna dati mu sve, čak i samu sebe. To je slika koju izraz u podnaslovu želi prikazati. Ljubav, dakle, koja se u dobrom smislu može definirati kao "organska". To je ljubav koja trpi, posebice kada je suočena sa djetetovim zaboravljanjem, ravnodušnosti ili odbijanjem. *"Narode moj, što sam ti učinio? Čime sam te zamorio? Odgovori mi.*

Ali u isto vrijeme, to je Ljubav koja je uvijek spremna oprostiti i prijeći preko svake hladnoće jer *Bog ne ustraje dovijeka u svome gnjevu, nego uživa u pomilovanju.* To je Ljubav koja ima sažaljenja prema nesreći u koju djeca padaju tijekom godina - *„ja ću te iscijeliti, rane ti zaliječiti...”* - i ne popušta u naporu da ih vrati na pravi put. To je brižna Ljubav, uvijek spremna zaštititi djecu koja su

zlostavljana ili progonjena. *Ne boj se, Jakove, slugo moj, ne plaši se, Izraele! Jer, evo, spasit ću te izdaleka i potomstvo tvoje iz zemlje izgnanstva. Jakov će se opet smiriti, spokojno će živjet` i nitko ga neće plašiti.* To je Ljubav koja je otvorena svima i tankoćutna do najsitnijih detalja: *Dodite, bez novaca i bez naplate kupite vina i mlijeka.* To je Ljubav koja nas uči brinuti o drugima, nositi njihove patnje i radovati se njihovoj radosti; biti istinski blizak našim bližnjima, pomažući ih molitvom, zanimajući se za njih,...poklanjajući im naše vrijeme.

Bog je također opisan kao *hanun* (*misericors*). Ovaj pridjev, koji može biti preveden kao suosjećajan izveden je od riječi *hen*, što znači milost ili usluga: nešto što je dano kao čista dobrohotnost i što nadilazi strogu pravednost. Spomenuta riječ izražava stav Boga koji se osvrće na jednu od zapovijedi Saveza: *Uzmeš li*

svome susjedu ogrtač u zalog, moraš mu ga vratiti prije zalaza sunca. Ta to mu je jedini pokrivač kojim omata svoje tijelo i u kojem može leći. Ako k meni zavapi, uslišat ću ga jer sam ja milostiv (hanun)! Ova zapovijed je inspirirana suosjećanjem prema siromašnom čovjeku, koji je u nemogućnosti platiti što po pravdi treba posjedovati. Gospodin ne može stajati mirno i promatrati patnju čovjeka. Upravo to Božje suosjećanje, koje Bog potiče kod svoje djece, otvara put istinskoj pravednosti. Jer ljubav mi je mila, ne žrtve, poznavanje Boga, ne paljenice. Osoba koja istinski poznaje Boga, spremno prepoznaje brata ili sestru koji pate. Koliko ćemo prilika za služenje drugima otkriti ako zamolimo Gospodina za ovaj suosjećajan pogled! Jubilej Milosrđa je dobra prilika za nas da se pridružimo drugima čineći neka djela milosrđa, gdje god se nalazili.

Bog koji je vjeran i koji nas iščekuje

Psalam 86 također govori o tome da je Gospodin Bog bogat milosrđem, "*multae misericordiae*" (*hesed*), koristeći riječ koja se doslovno može prevesti kao pobožnost. Ovaj izraz prije svega se odnosi na poštovanje u ljubavi između roditelja i djece i između supružnika. Stoga, kada se Jakov, koji je tada već bio veoma star, sprema umrijeti, pozva sina Josipa te mu reče: *Ako mi želiš ugoditi, stavi svoju ruku pod moje stegno kao jamstvo svoje odanosti (hesed) meni: nemoj me sahraniti u Egiptu!*. Tj. on ga pita da djeluje kao dobar dječak i da ispuni posljednju želju svoga oca. Izreka da Bog obiluje u *hesed* je jednako rečeno da Bog uvijek gleda na nas kao na svoju djecu: njegovi darovi i njegov poziv su neopozivi.

Za milosrdnog Boga se također kaže da je 'spor na srdžbu', što doslovno

znači da je širokogrudan i strpljiv. Bog zna čekati, njegovo vrijeme nije nestrpljivo poput čovjekovog; On je mudri ratar koji zna čekati, koji dopušta da prođe vrijeme potrebno da dobro sjeme proklija, unatoč kukolju.

Konačno, Gospodinovo milosrđe vođeno je obiljem istine: *et veritatis ('emet)*. Jer milosrđe nije pretvaranje koje prekriva djela i rane kao da ne postoje; rane nisu povezane bez prethodnog liječenja i brige jer bi se u suprotnom inficirale. Naš Gospodin je liječnik koji iscjeljuje našu sebičnost ako dopustimo Njegovoj milosti da prodrije u dubinu naše duše. Dopuštati Gospodinu da nas izliječi znači prepoznati sebe kao grešnika, pokazujući mu svoje rane sa spremnosti koristiti sva potrebna sredstva za izlječenje. "Pokaži svoju ranu kako bi se pravilno izliječila i uklonila svaka mogućnost infekcije, čak i ako te to boli kao da imaš

operaciju."[1] A onda naš Gospodin obećava: *iako su vam grijesi kao grimiz, pobijeljet će poput snijega.*

Stabilan i miran odnos s Bogom i drugima postiže se samo na temelju istine. Prava sreća, piše sveti Augustin, ovdje na zemlji i na nebu, jest *gaudium de veritate*, radost otkrivanja i življenja istine. Hod u istini mnogo je više od poznavanja skupa činjenica. Hebrejski izraz '*emet*' označava istinu i vjernost. Iskrena osoba je vjerna, a tko želi biti vjeran, ljubi istinu. *Obilan u vjernosti*: ovo je posljednja riječ Božje objave Mojsiju. Božja vjernost nikada ne propada jer Gospodin je čuvar koji, kao što kaže Psalam, nikad ne drijema, nego stalno čuva stražu nad nama kako bi nas vodio u život: *Tvojoj nozi on posrnuti ne da i neće zadrijemati on, čuvar tvoj. Ne, ne drijema i ne spava on, čuvar Izraelov...Čuvao te Jahve od zla svakoga, čuvao dušu tvoju! Čuvao*

*Jahve tvoj izlazak i povratak odsada
dovijeka. (Psalam 121, 3-4, 7-8).*

Ukratko, u Starom zavjetu božansko milosrđe je ponuda, majčinska dobrodošlica koju Gospodin nudi onima koji priznaju istinu o svojoj situaciji, svojim slabostima, pogreškama, grijehu i nevjeri. Bog ih ne oslobađa samo od tereta koji ih vuče prema dolje, već ih i iscjeljuje i vraća im dostojanstvo svoje djece.

Lice Očevog milosrđa

Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu. Ove žarke riječi apostola, kojega je Isus ljubio, sadržavaju svu snagu kojom su napisane. U Isusu, Ivan je vidio i dotaknuo Božju ljubav, a svi mi kršćani to također možemo učiniti, tako da naša radost bude potpuna. Krist je "božansko milosrđe u osobi: susret s Kristom znači susret s

Božjim milosrđem. "[2] Sveti Josemaria nas je pozvao da se ne umorimo od uživanja "u prizorima gdje Učitelj čini djela koja su i božanska i ljudska i gdje nam priča, s ljudskim i božanskim dodirom, predivnu priču o oprostima i vječnoj Ljubavi prema svojoj djeci "[3].

Krist je Dobri Samaritanac koji nikada ne zapostavlja one koji trpe bilo kakvu duhovnu ili materijalnu potrebu, nego se nad njima sažalijeva i stavlja lijek na njihovu nesreću. "Bog je prisutan u našoj bijedi, približava se našim ranama i liječi ih svojim rukama; postao je čovjekom kako bi imao ruke s kojima bi nas mogao liječiti. Isusov rad je osoban: jedan je čovjek počinio grijeh, jedan ga je Čovjek došao izliječiti."[4] Cijeli Gospodinov život ispunjen je djelima milosrđa. On oprašta grijehe oduzetog koji je spušten na nosilima s krova kuće gdje je Isus stajao, podiže i vraća

svojo majci sina jedinca udovice u Naimu, čudesno hrani gladnu masu ljudi koja ga slijedi. "Ono što je Isusa pokretalo u svim tim situacijama nije bilo ništa drugo nego milosrđe, pomoću kojega je čitao srca onih s kojima se susretao i odgovarao na njihove najdublje potrebe." [5]

Bezuvjetna ljubav našeg Gospodina doseže svoju puninu u Muci. Ondje se nalazi oproštenje, strpljenje s našim grijesima i riječi koje ne pokazuju znaka gorčine. Pribijen na drvo, dirnut je iskrenom ispovijedi jednoga od kradljivaca: *Ali mi po pravdi jer primamo što smo djelima zaslužili, a on - on ništa opako ne učini.*; Onda reče: "Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje." Isus žurno odgovara sa savršenim izrazom milosrđa. Isus prihvaća molbu kradljivca koji je potreban ljubavi i koji priznaje počinjeno zlo u svom životu u svoj svojoj jednostavnosti; On mu oprašta i

otvara mu vrata Neba. *Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raj!* Gospodinov odgovor pokazuje nam da je On iščekivao taj trenutak, kao što čeka svakoga pojedinoga od nas, ne jednom, već mnogo puta. "Isus je primio grešnike s ljubaznošću. Ako razmišljamo na ljudski način, grešnici bi trebali biti Isusovi neprijatelji, neprijatelji Boga. Ali On im pristupa ljubazno; volio ih je i promijenio njihova srca." [6]

U podnožju Križa stajala je naša Gospa. Pouzdavajući se u njezin zagovor, približimo se Bogu riječima koje je naš Otac čuo po božanskom nadahnuću: *Adeamus cum fiducia ad thronum gloriae ut misericordiam consequamur*. Pristupajmo smjelo prijestolju slave da primimo milosrđe.

[1] Sveti Josemaria, Kovačnica, br. 192

[2] Joseph Ratzinger, Homilija, Misa za izbor Pape, 18. travnja 2005.

[3] Sveti Josemaria, Prijatelji Božji, br. 216

[4] Papa Franjo, Homilija u sv. Marti, 22. listopada 2013.

[5] *Mt* 14:13-21; 15:32-39

[6] Papa Franjo, Audijencija, 22. veljače 2016.